

KU DOLINIE ROSPUDY - SZLAKAMI PRZEMYTNIKÓW

20.05.2016, 👤 Józef Kunicki

Trasa oznaczona kolorem czerwonym

Przebieg: Olecko - Mońże - Raczek Wielki - Godziejewo - Sadłowa - Kotowina - Bolesty - Wojnasy - Markowskie - Krupin - Imionki - Olecko

Charakterystyka: Długość szlaku - 46 km, do Kotowiny - 20 km. Skrót z Godziejewa przez Markowski Las - 34 km (znaki czarne).

Kilometrowy opis trasy.

0,0 km – trasę rozpoczynamy od „Kamienego Mostku” nad Legą, przekraczamy go i jedziemy w kierunku tzw. „zamku” (ok. 150 m) i siedziby policji (300 m), a następnie cały czas na wprost ul. Mazurską i jej przedłużeniem. Po przekroczeniu „Kamienego Mostku” zobaczymy zbudowany z czerwonej cegły budynek dawnego starostwa (1897), stojący na miejscu - zamku oleckiego (1654). Miejsce to odwiedził w 1544 r. Albrecht Hohenzollern - założyciel miasta. Tuż za zamkiem budynek dawnego

Sądu Okręgowego, w którym mieści się obecnie Komenda Powiatowa Policji. Stąd możemy spojrzeć na oleckie jezioro. Dalej znajduje się kościół katolicki (konsekrowany w 1862r.). Wieżę dobudowano ok. 1920 roku. Poruszamy się na południe malowniczymi uliczkami miasta z zabudową jednorodziną. Mijamy po lewej drogę do plaży miejskiej tzw. „Szyjki”.

2,2 km – szosa Olecko- Raczek, jedziemy w lewo. Po lewej widzimy południowy koniec jeziora Oleckie Wielkie.

2,7 km – skręcamy w lewo na szosę do Krupina. W tym miejscu 14 sierpnia 1914 roku rozegrała się potyczka między broniącymi miasta wojskami niemieckimi (Rezerwowego 5 Pułku Dragonów i 44 Pułku Piechoty pod dowództwem porucznika Ericha von Martellsa) i atakującymi Rosjanami (1 Sumski Pułk Huzarów Dowództwo pod dowództwem generała Nilowa).

3,0 km – w lewo drogą gruntową biegnącą po wysokiej skarpie jeziora i dalej na wprost.

3,6 km – na szczycie po lewej punkt widokowy, panorama miasta i jeziora.

3,9 km – szosa obwodowa, w lewo.

4,0 km – ponownie w lewo drogą gruntową w kierunku jeziora, pomijamy wszystkie drogi biegnące w kierunku jeziora i jedziemy główną drogą na wprost.

5,8 km – teren pola biwakowego po drugiej stronie jeziora, w prawo - do obwodówki. Pole namiotowe - toaleta, miejsce na ognisko.

6,5 km – na obwodówce skręcamy w prawo.

6,6 km – jedziemy w lewo drogą do wsi Mońże.

6,8 km – skrzyżowanie z drogą wiejską w Mońżach, na wprost. Wieś Mońża położona nad strumieniem Mońżanką; ulicówka (zabudowa, w której domy stoją w 2 zwartych szeregach po obu stronach drogi).

7,1 km – po przekroczeniu rzeczki Mońżanki rozwidlenie dróg, jedziemy w prawo. Po lewej stronie naszej drogi rozciągają się Przytułskie Pagórki i zalesione wzniesienia za wsią Mońża.

8,4 km – szeroka żwirówka – w lewo.

9,2 km – rozwidlenie przy niewielkim, samotnym drzewku, jedziemy w prawo pod górę. Dolina Mońżanki wyprowadza nas na Raczkowskie Góry - miejsce żurawich klangorów. Tu można spotkać stada liczące po kilkadziesiąt osobników.

9,7 km – szczyt wzniesienia, punkt widokowy, za nim polne skrzyżowanie, które przejeżdżamy na wprost.

10,0 km – rozwidlenie, jedziemy prawą odnogą.

11,0 km – droga asfaltowa w Raczkach Wielkich, w prawo. Tuż za wsią przebiegała granica polsko-niemiecka.

11,1 km – polną drogą w lewo.

12,9 km – Godziejewo, przed szosą asfaltową skręcamy na drogę polną w lewo. Tuż za wsią przekraczamy, do dziś wyraźnie widoczny, pas graniczny. Po polskiej stronie zauważalne stają się różnice w architekturze i materiałach, z których zbudowano budynki.

UWAGA SKRÓT! Jedziemy na wprost asfaltem do Krzyżewka, na końcu wsi (1,4 km) skręcamy w prawo i poruszamy się drogą polną. Na 3,0 km mamy rozjazd, jedziemy prawym ramieniem (przy rozjeździe stara wierzba) na wprost do drogi Wojnasy- Markowskie, na której (5,1 km) mamy koniec skrótu. Skręcamy w prawo. Jesteśmy na 35 km opisu trasy.

13,8 km – rozwidlenie, jedziemy w lewo.

14,6 km – rozjazd przy krzyżu w Gębalówce, jedziemy w prawo.

14,9 km – skrzyżowanie przy krzyżu w Gębalówce, w lewo.

15,7 km – na wzniesieniu punkt widokowy, ze szczytu widać wieżę kościoła w Bakalarzewie.

16,9 km – w prawo i przez wieś Sadłowina.

17,6 km – koniec Sadłowiny, po lewej widać zabudowania dwóch gospodarstw, w lewo.

17,7 km – rozwidlenie, jedziemy w prawo.

18,0 km – po lewej drugie gospodarstwo, jedziemy na wprost do lasu.

18,3 km – początek lasu.

18,4 km – rozjazd w lesie - w lewo.

19,1 km – polana leśna - na wprost, jesteśmy na wysokim brzegu Jeziora Sumowo w dolinie rzeki Rospudy. Rzeka płynie z północy ku Netcie i dolinie Biebrzy i jest jednym z piękniejszych szlaków kajakowych w Polsce (dł. 102 km). Mamy też możliwość dotarcia do brzegów Jeziora Sumowo i wypływającej z niego Rospudy – możemy zejść na brzeg; to dobre miejsce do odpoczynku i kąpieli.

19,2 km – koniec lasu.

19,7 km – szosa asfaltowa Karasiewo - Kotowina, jedziemy w lewo. Do sklepu w Karasiewie w prawo 1 km.

20,2 km – rozjazd przed mostem na Rospudzie w Kotowinie, jedziemy pod górkę w prawo. Z widocznego mostu na Rospudzie we wsi Kotowina mamy ładny widok na rzekę. Jadąc na wprost-przez most i dalej asfaltową szosą dojedziemy do Bakalarzewa skąd przez Taciewo lub Kuków możemy jechać do Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

20,6 km – rozjazd przed zabudowaniami- w lewo.

21,2 km – mijamy drogę odchodzącą w prawo, na szczycie góry punkt widokowy, Jezioro Okrągłe po lewej stronie.

21,5 km – w prawo i przez osiedle domków letniskowych, po lewej widok na Jezioro Okrągłe częściowo zarośnięte grązłami, grzybieniami oraz inną roślinnością wodną. Duża ilość roślinności sprzyja zakładaniu łęgów ptactwa wodnego.

22,2 km – odchodzi droga polna z prawej do tyłu, my jedziemy na wprost. Punkt trudny - prosimy zachować czujność, zwłaszcza jadący w przeciwnym do opisu kierunku. Sugerujemy wolną jazdę lub spacer tym odcinkiem.

22,4 km – skrzyżowanie dróg polnych, w lewo.

22,7 km – początek lasu (grzybowego) nad jeziorem Bolesty- długość 5,8 km, piękne jezioro rynnowe leżące na szlaku spływów Rospudą (we wrześniu możemy zajechać na grzyby).

23,3 km – rozjazd na leśnej polanie, w lewo, wzdłuż Bolest.

24,3 km – most na Czerwonce, na wprost. Dobry dostęp do brzegu, miejsce na odpoczynek i kąpiel.

24,8 km – w prawo do asfaltu w Bolestach.

26,2 km – asfalt w Bolestach, skręcamy w lewo. PKS.

28,2 km – przed Wierciochami skręcamy na drogę żużlową w prawo. Pod koniec odcinka przekraczamy dawną, łatwą do odczytania w terenie granicę Prus Wschodnich. Około 1 km dalej sklep w Wierciochach. Przejeżdżając Wierciochy i jadąc dalej przez most przy młynie w Małych Raczkach dojedziemy do gościńca Raczki – Szczebra, który doprowadzi nas do Świętego Miejsca nad Rospudą i dalej do Puszczy Augustowskiej.

28,8 km – na gościńcu, przy starej wierzbie w prawo do widocznych Wojnas i na wprost przez wieś, za wsią wjeżdżamy na dobrej jakości drogę żużlową i jedziemy do Markowskich. W Wojnasach - 13 grudnia 1790 roku urodził się Krystyn Lach Szymarczowski działacz polskiego życia naukowego i politycznego, pułkownik w Powstaniu Listopadowym, profesor filozofii na Uniwersytecie Warszawskim. Na emigracji w Anglii i Szkocji był działaczem polskiej masonerii. Przełożył na j. angielski Księgi Narodu Polskiego i Pielgrzymstwa Polskiego Adama Mickiewicza. Jego imię nosi olecki hufiec ZHP. Przystanek PKS.

35,0 km – początek Markowskich, na prawo ruiny starego wiatraka typu holender (1986), który napędzał młyn i tartak. Za wiatrakiem droga z Godziejewa przez Krzyżewko, gdzie zbiega się trasa skrótu. Jedziemy na wprost drogą przez wieś. Markowskie - we wsi mieszkał Jan Jencio (1797-1884)- reformator, bibliofil próbujący zmienić styl życia chłopów mazurskich, reprezentant sekty gromadkarzy czytających ewangelię i śpiewających pieśni w języku polskim. Przystanek PKS.

35,8 km – koniec Markowskich, rozjazd przy krzyżu - w lewo.

35,9 km – z lewej dochodzi droga z Wieliczek, w tym miejscu kończy się szlak czerwony, dalej jedziemy szlakiem niebieskim na wprost.

36,3 km – po prawej, na skraju Markowskich Bagien, cmentarz wojenny z I wojny światowej, niedawno został odrestaurowany. Pochowanych jest 117 żołnierzy niemieckich i 41 rosyjskich. Żołnierze zginęli w październiku 1914 roku w walkach o las markowski i koto Cimoch. Po lewej stronie drogi Markowskie Bagna (powierzchnia 660 ha)- rozpoczęto je osuszać w 1870 r. Dziś, gdy kanały, rowy i torfowiska pozarastały, teren ten jest mało dostępny i stanowi ostoję zwierzyny- zaglądają tu w swych wędrówkach nawet łosie.

38,5 km – rozjazd w Krupinie, jedziemy asfaltem w lewo. We wsi znajdziemy przykłady mazurskiego budownictwa drewnianego. Sklep, PKS.

40,6 km – skrzyżowanie w Imionkach - w prawo. Imionki - przedwojenny majątek (pierwszym właścicielem w XVI wieku był pastor Prostka), park podworski oraz stary spichlerz. Jadąc dalej, po

lewej, dawna stacja kolejowa, obok której widoczny jest hangar dla motolotni na lądowisku. Stacja PKS.

42,8 km – znany już nam południowy kraniec Jeziora Oleckie Wielkie. Koniec szlaku niebieskiego. Do miasta jedziemy po znakach czerwonych lub niebieskich (pojawiają się przy drodze z Lesku)- które doprowadzą nas do kamiennego mostku- punktu startu. Znajdujemy się przy Szubienicznej Górze, gdzie „złodzieje, podpalacze i ci, co ich w domach przetrzymują, śmiercią powroźową na gardle powinni być karani”. Dzisiaj nie straszy widok szubienicy, ale

zachęca do odpoczynku urokliwe miejsce. Ze wzgórza mamy doskonały punkt widokowy na zatokę „Szyjka”.

45,8 km – kamienny mostek po znakach czerwonych.